

ΛΥΚΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

Διημερίδα
διαλέξεων
συζητήσεων
εργαστηρίων

ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ
ΧΟΡΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

II

Πρόγραμμα

ΛΥΚΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

Διημερίδα διαλέξεων-συζητήσεων-εργαστηρίων

«ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΧΟΡΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ II»

Το δημοτικό τραγούδι σήμερα: αναστοχασμοί και πρακτικές εφαρμογές

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο, 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2023

- 08:30-09:00** Άφιξη στο Πολεμικό Μουσείο – παραλαβή υλικού
- 09:00-09:30** Εναρκτήρια προσφώνηση της Α΄ Αντιπροέδρου και Εφόρου Παραρτημάτων Μαρίας Παπαμάρκου
Χαιρετισμός από την Πρόεδρο του Λυκείου των Ελληνίδων, Ελένη Τσαλδάρη
- 09:30 – 10:30** **ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ**
Δημοτικό τραγούδι και παραδοσιακός χορός στο σήμερα. Καταστάσεις και θεάσεις
Εισήγηση και συζήτηση
- 10:30 – 11:00** Διάλειμμα – Καφές
- 11:00 – 12:30** **ΛΑΜΠΡΟΣ ΛΙΑΒΑΣ**
Το δημοτικό τραγούδι στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Ερωτήματα «πολιτιστικής διαχείρισης»
Εισήγηση και συζήτηση
- 12:30 – 14:00** **ΝΙΚΟΣ ΑΓΓΟΥΣΗΣ**
Η τραγουδιστική και χορευτική παράδοση της Θράκης από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα έως και σήμερα
Εργαστήριο
- 14:00 – 16:00** Μεσημεριανό Διάλειμμα
- 16:00 – 17:30** **ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**
Δημιουργικότητα και δημοτικό τραγούδι στη σύγχρονη πραγματικότητα
Εργαστήριο
- 17:30 – 19:00** **ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΩΡΤΖΙΝΗΣ**
Ίδια και αλλότρια, η μουσική εξέλιξη ως μια αέναη και γόνιμη αλληλεπίδραση ανθρώπων και πολιτισμών
Εισήγηση και συζήτηση

19:00 – 23:00 Φαγητό και Γλέντι με παραδοσιακή ορχήστρα:
Γιάννης Παυλόπουλος, βιολί & τραγούδι,
Αλέξανδρος Αρκαδόπουλος, κλαρίνο,
Ιορδάνης Κουζηνόπουλος, λαούτο & τραγούδι,
Μανούσος Κλαπάκης, κρουστά,
Κωνσταντίνα Πάτση, τραγούδι

ΚΥΡΙΑΚΗ, 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2023

09:00 – 11:00 **ΟΛΥΜΠΙΑ ΑΓΑΛΙΑΝΟΥ**
Χοροί και παιχνιδοτραγούδα. Μια πρόταση κοινοτικής μουσικής και χορού στην εκπαίδευση
Εργαστήριο

11.00-13.30 **ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ**
Χρήστος Παπακώστας
Λάμπρος Λιάβας
Ρένα Λουτζάκη
Ολυμπία Αγαλιανού
Βασίλης Τζωρτζίνης

13.30-14.00 Διάλειμμα-Καφές

14.00-16.30 **ΚΩΣΤΑΣ ΛΩΛΗΣ – ΚΩΣΤΑΣ ΒΕΡΔΗΣ & ΚΟΜΠΑΝΙΑ ΒΕΡΔΗ – ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ**
Πολυφωνικό τραγούδισμα και μουσικοχορευτικοί διάλογοι στο Πωγώνι. Εντός και εκτός
Εισήγηση και Εργαστήριο

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΟΜΙΛΗΤΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ

Ο Χρήστος Παπακώστας είναι Αναπληρωτής Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στο γνωστικό αντικείμενο «Λαογραφία και Ελληνικός Παραδοσιακός Χορός».

Από το 2014 έως το 2021 υπηρέτησε ως Επίκουρος Καθηγητής της Σχολής Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου της Αθήνας στο αντικείμενο «Ελληνικός Παραδοσιακός χορός». Σπούδασε στο Τμήμα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης με ειδικότητα στον Ελληνικό Παραδοσιακό Χορό. Έλαβε το διδακτορικό του από το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει διδάξει ανθρωπολογία, λαογραφία, ανθρωπολογία του χορού και της μουσικής σε διάφορα πανεπιστήμια της Ελλάδας (Θεσσαλίας, Ιωαννίνων, Δυτικής Ελλάδας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και στο Τ.Ε.Ι. Ηπείρου).

Εργάστηκε ως επαγγελματίας δάσκαλος χορού σε δύο Λύκεια των Ελληνίδων (Κομοτηνής και Δράμας) και σε διάφορους χορευτικούς συλλόγους στην Κομοτηνή (Πολιτιστικός σύλλογος Ευλαγανής), στη Λάρισα (Σύλλογος Καρδιτσιωτών Λάρισας), στην Καρδίτσα (Μορφωτικός Όμιλος Μυρίνης, Κ.Ι.Λ.Ε. 'Απόλλων') και στα Γιάννενα (Πολιτιστικός Σύλλογος Περάματος, Χορευτική Ομάδα Αδελφότητας Μ. Περιστερίου 'Λάκμος'). Έχει διδάξει σε πολλά σεμινάρια παραδοσιακού χορού στην Ευρώπη, τον Καναδά και τις Η.Π.Α. Δίδαξε παραδοσιακά κρουστά στα Μουσικά σχολεία Δράμας, Καρδίτσας και Τρικάλων. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζουν σε ζητήματα ανθρωπολογίας του χορού και της μουσικής, λαογραφίας, ταυτοτήτων και κοινωνικής και πολιτισμικής συγκρότησης του τόπου.

Το 2019 επιμελήθηκε, μαζί με τον Νίκο Πουλάκη, τον συλλογικό τόμο «Χορευτικοί Πολιτισμοί. Παγκοσμιοποίηση, Τουρισμός και Ταυτότητα στην Ανθρωπολογία του Χορού». Το 2014 εκδόθηκε η πρώτη του μονογραφία με τίτλο «Σαχάισίβαρο νι νάι: ρόμικες χορευτικές και μουσικές ταυτότητες στην Βόρεια Ελλάδα» (Πεδίο 2014). Οι δημοσιεύσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα άρθρα: «Dancescapes of Dionysos: local (ethnic), national identities and the Olympics. A case study from Northern Greece.[Anthony Shay (ed.), Dance and Ethnicity. Oxford University Press, υπό δημοσίευση], Folk narratives, identity and resistance. A case study. [Narratives across space and time: transmissions and adaptation(vol. III). Proceedings of International Conference. International Society for Folk Narratives and Hellenic Folklore Research and Academy of Athens, 2014], «Repertoire: theory vs practice. The Greek paradigm». [Rethinking theory and practice. Proceedings of International Symposium on Dance Research. Centre National de Dance, Congress on Dance Research, Society of Dance History Scholars, 2008]. 'Maitre et Serviteurs'. Espaces emotionnels et spectacles musicaux dans la Grece du nord.[Revue Etudes Tsiganes 44-45, 2012], «Dance and Place: the case of a Roma community in Northern Greece»[Anthony Shay (ed.), Balkan Dance. Essays on Characteristics, Performance and Teaching. McFarland Publishers, 2008], «Εντό-ποιός; χορός και ρόμικος χώρος». [Ε. Αυδίκος, Ρ. Λουτζάκη & Χ. Παπακώστας.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΛΙΑΒΑΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1959. Σπούδασε Νομικά στην Αθήνα, Εθνολογία και Εθνομουσικολογία στο Παρίσι, με υποτροφία του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος.

Έχει αναπτύξει πολύπλευρη ερευνητική, εκπαιδευτική κι επιμορφωτική δραστηριότητα με στόχο την καταγραφή, μελέτη και διάδοση της ελληνικής μουσικής (λόγια, δημοτική, αστική, νεότερο και σύγχρονο ελληνικό τραγούδι).

Έχει επιμεληθεί σχετικές βιβλιογραφικές, δισκογραφικές και ηλεκτρονικές εκδόσεις, εκθέσεις, συνέδρια, φεστιβάλ, παραστάσεις και συναυλίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει ασχοληθεί με την οργάνωση αρχείων, μουσική αρθρογραφία και μουσικοκριτική, καθώς και με την παραγωγή ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών για την παραδοσιακή μουσική. Το «Αλάτι της Γης» είναι η μακροβιότερη ραδιοφωνική εκπομπή του είδους, από το 1981, ενώ από το 2012 προβάλλεται και ως τακτική τηλεοπτική εκπομπή στη Δημόσια Τηλεόραση.

Το 2021 του απονεμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών το Βραβείο Μουσικής Σπύρου Μοτσενίγου και το 2022 από το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας και την Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Σακελλαροπούλου το Βραβείο Εξαιρετής Πανεπιστημιακής Διδασκαλίας.

ΝΙΚΟΣ ΑΓΓΟΥΣΗΣ

Ο Νίκος Αγγούσης γεννήθηκε το 1982 στην Αθήνα. Είναι μουσικός τρίτης γενιάς, της γνωστής μουσικής οικογένειας Δοϊτσίδη και τα πρώτα του μουσικά ερεθίσματα προέρχονται από την οικογένεια του.

Η πρώτη συστηματική ενασχόλησή του με το κλαρίνο, αρχικά κλασικό, ξεκίνησε στην ηλικία των 12 ετών με πρώτο δάσκαλο τον Γερμανό Johan Weis και συνεχίστηκε στο Δημοτικό Ωδείο Σταυρούπολης με δάσκαλο τον Φώτη Τερζή. Ταυτόχρονα κάνει και τα πρώτα του δειλά βήματα στην παραδοσιακή μουσική συμμετέχοντας σε συναυλίες της οικογένειάς του. Τον Ιανουάριο 2010 αποφοίτησε από το *Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής*, ΤΕΙ Ηπείρου. Κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στο τμήμα, μαθήτευσε με τους Γιώργο Καραφέρη, Αλέξανδρο Αρκαδόπουλο και Κώστα Ζέρβα. Το 2022 αποφοίτησε από το πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία, με κατεύθυνση στην «Εκτέλεση/Ερμηνεία της Παραδοσιακής Μουσικής» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Όσον αφορά στις καλλιτεχνικές του συνενυρέσεις, έχει κατά καιρούς συνεργαστεί με αρκετούς γνωστούς τραγουδιστές του λαϊκού/παραδοσιακού και έντεχνου/έθνικ χώρου. Παράλληλα, αποτελεί ένα από τα ιδρυτικά μέλη του μουσικού σχήματος 'Μπρατίμια'. Επίσης είναι βασικό μέλος των μουσικών σχημάτων 'Loxandra Ensemble' και 'Rodopi Ensemble'. Εκτός των άλλων, συνεργάστηκε κατά καιρούς με διάφορα μουσικά σχήμα όπως τους Villagers of Ioannina City, kontrabando ensemble, Εστουδιαντίνα Νέας Ιωνίας, Θρακόμελο κ.α.

Έχει λάβει μέρος σε διάφορες συναυλίες και φεστιβάλ λαϊκής μουσικής τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Τα τελευταία χρόνια διδάσκει παραδοσιακό κλαρίνο σε διάφορα Μουσικά σχολεία και Ωδεία ανά την Ελλάδα.

Τέλος, παρουσιάζει πλούσια δισκογραφική δραστηριότητα, με την πρόσφατη κυκλοφορία του πρώτου προσωπικού του δίσκου «Με μια Πνοή... Χορός» (LM111).

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η Κατερίνα Παπαδοπούλου γεννήθηκε στην Αθήνα. Σε ηλικία οκτώ χρονών έγινε μέλος της χορωδίας παραδοσιακής μουσικής του Ι. Τσιαμούλη όπου παρακολούθησε μαθήματα δημοτικού τραγουδιού, βυζαντινής μουσικής και παραδοσιακών χορών της Ελλάδας και συμμετείχε στις συναυλίες και τις δισκογραφικές παραγωγές της χορωδίας. Στην ηλικία των δεκατριών χρονών ξεκίνησε μαθήματα στο ούτι και τη βυζαντινή μουσική με τον Χρήστο Τσιαμούλη.

Το 1991 εκπροσώπησε την Ελλάδα στο παγκόσμιο φεστιβάλ νεότητας (JMF-Jeunesse Musiquale de France) που έγινε στο Παρίσι παίζοντας ούτι και τραγουδώντας. Από το 1993 και για εννέα χρόνια εργάστηκε ως καθηγήτρια στο ούτι στο Πειραματικό Μουσικό Γυμνάσιο-Λύκειο Παλλήνης. Το 1995 παρέδωσε σεμινάρια για την Ελληνική δημοτική μουσική σε γυμνάσια και λύκεια της Φινλανδίας. Επίσης, εργάστηκε για πέντε χρόνια στο Πρότυπο Μουσικό Κέντρο Πειραιά παραδίδοντας μαθήματα ουτιού και αποτελώντας μέλος της παραδοσιακής ορχήστρας του Δήμου Πειραιά. Απέκτησε το δίπλωμα Βυζαντινής μουσικής τον Ιούνιο του 2000 ύστερα από πεντάχρονη μαθητεία δίπλα στον Ι. Αρβανίτη.

Έχει συμμετάσχει σε διάφορα μουσικά ντοκυμαντέρ-αφιερώματα στο ρεμπέτικο και το δημοτικό τραγούδι της Ελληνικής κρατικής τηλεόρασης, όπως *Εμείς οι λαλητάδες*, *Τετράς η ξακουστή του Πειραιώς*, *Εις ανάμνησην στιγμών ελκυστικών*, *Αλάτι της γης* και αλλού.

Στο χώρο της Ελληνικής δημοτικής μουσικής έχει συνεργαστεί σε συναυλίες και ηχογραφήσεις επί σειρά ετών με τους: Δόμνα Σαμίου, Αρχείο Ελληνικής μουσικής, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, Αρχείο Ελληνικής δισκογραφίας κ.ά. ενώ στο χώρο του σύγχρονου Ελληνικού τραγουδιού με τους: Ν. Ξυδάκη, Ν. Παπάζογλου, Π. Δουρδουμπάκη, Ορχήστρα των χρωμάτων, Π. Θαλασσινό κ.ά.

Στο χώρο της Ευρωπαϊκής μουσικής σκηνής, από το 2013 συνεργάζεται με τον Jordi Savall σε συναυλίες σε Ευρώπη και Ασία για τα προγράμματα: «Mare Nostrum», «Esperit del Balkans», «Pèlerinages De l'Àme», «Orient, Occident» και «Ibn Battuta». Το πρόγραμμα «Ibn Battuta» ηχογραφήθηκε ζωντανά στο Άμπου Ντάμπι. Επίσης, συνεργάζεται με το μουσικό συγκρότημα «L' Arpeggiata» σε συναυλίες στην Ευρώπη. Από το 2016 εργάζεται πάνω σε ένα μουσικό σχέδιο με τίτλο «The Anastatica project» που περιγράφει το ταξίδι του Ρόδου της Ιερικούς (Anastatica Hierohuntica), «από τόπο σε τόπο, εποχή σε εποχή».

Το 2016 ηχογράφησε στην Κωνσταντινούπολη το soundtrack της τηλεοπτικής σειράς Muhtesem Yüzyıl - Kösem Sultan με τον τούρκο συνθέτη Aytekin Ataş. Από το 2011 παραδίδει σεμινάρια Ελληνικού τραγουδιού σε εξαμηνιαία βάση στη Μασσαλία για την «Hiphastia Association Européenne Pour l' Expression de la Culture Grecque».

Διδάσκει δημοτικό τραγούδι στο μεταπτυχιακό του τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και από το 2016 διδάσκει και στο μεταπτυχιακό του τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Από το 2013 έχει υπό την ευθύνη της τη διδασκαλία στη Χορωδία του Καλλιτεχνικού Συλλόγου Δημοτικής Μουσικής Δόμνα Σαμίου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΩΡΤΖΙΝΗΣ

Γεννήθηκε στην Τρίπολη Αρκαδίας και μεγάλωσε στην Αθήνα. Παράλληλα με τις σπουδές μηχανικού στο Πολυτεχνείο στα μέσα της δεκαετίας του '80, σπούδασε βυζαντινή και παραδοσιακή μουσική στο "Σύλλογο προς Διάδοσιν της Εθνικής Μουσικής" του Σίμωνα Καρά. Εργάστηκε για τέσσερα χρόνια στο εργαστήρι κατασκευής παραδοσιακών μουσικών οργάνων του Θεόφιλου Μπρά, μαθαίνοντας τα μυστικά της τέχνης του ξύλου και της παραγωγής του ήχου στα χορδόφωνα όργανα όπως το λαούτο, το ούτι, ο ταμπουράς, το σαντούρι, το κανονάκι, τη λύρα. Σπούδασε επίσης κλασσικό και τζαζ κοντραμπάσο και τζαζ αρμονία.

Υπήρξε συνιδρυτής της πρωτοποριακής μουσικής σκηνής "Ραβάναστρον", που φιλοξένησε στη δεκαετία του '80 κορυφαίους μουσικούς και ερμηνευτές από το χώρο της παραδοσιακής, της τζαζ, της world, της έντεχνης και της ρεμπέτικης μουσικής.

Δίδαξε παραδοσιακά όργανα, ταμπουρά και ούτι, στο Πρότυπο Μουσικό Γυμνάσιο Παλλήνης, στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του. Συμμετείχε στο μουσικό συγκρότημα "Σεχνάζ" της Ανιές Αγκοπιάν, παίζοντας με το ούτι λόγια μουσική της Κωνσταντινούπολης. Για περισσότερο από δέκα χρόνια, συνεργάστηκε με τον μουσικό καλλιτεχνικό οργανισμό

“Έν Χορδαίς” συμμετέχοντας σε πολυάριθμες συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό καθώς και στις δισκογραφικές εκδόσεις.

Έχει μεταφράσει στην ελληνική γλώσσα το βιβλίο “Η μουσική των Αράβων” του μουσικολόγου Χαμπίμπ Χασάν Τουμά. Επιμελήθηκε τη μεταγραφή και έκδοση της συλλογής με τις συνθέσεις και τα τραγούδια του Αρμένιου συνθέτη Kemani Tatyos στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος διαπολιτισμικών δράσεων “Medimuses”. Συνεργάστηκε με το “Κέντρο Αιγαιακών Λαογραφικών & Μουσικολογικών Ερευνών” και τη “Χορωδία και Ορχήστρα Αιγαίου” του Θεοφάνη Σουλακέλη, σε συναυλίες και δισκογραφικές εκδόσεις.

Για πολλά χρόνια έχει συμμετάσχει σε πολυάριθμες συναυλίες και παραστάσεις μουσικών και χορευτικών καλλιτεχνικών οργανισμών, που εστιάζουν στο χώρο της παράδοσης.

Εμπνευστής και ιδρυτής του μουσικού σχήματος “Irida Project”, στο οποίο η παραδοσιακή μουσική συνδυάζεται με την τζαζ αισθητική και αρμονία.

Προσωπική Δισκογραφία: Persephone Project, Nine folk ballads in a contemporary approach (Μικρός Ήρωας 2021), Itanos (ELEPHANT MUSIC 2008), Ανεμόσυρις (ΕΝ ΧΟΡΔΑΙΣ 1998)

Συμμετοχές: Μουσική της Μ. Ασίας και της Κωνσταντινούπολης (OCORA-RADIOFRANCE 2010), Πέτρος Πελοποννήσιος (ΕΝ ΧΟΡΔΑΙΣ 2005), Ήχοι των Κάστρων (ΕΝ ΧΟΡΔΑΙΣ 2004), Ρείς-Ντερέ Τραγούδια των Προσφύγων (ΚΑΛΜΕ 2002), Από τον Πουνέντη Τραγούδια του Αιγαίου Πελάγους (ΚΑΛΜΕ 2001).

Στα’ μορφα τα καπηλειά – Τραγούδια από την Αρετσού της Βιθυνίας (ΚΑΛΜΕ 1999)

ΑΓΑΛΙΑΝΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑ

Διδάκτορας του τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), Πτυχιούχος Τ.Ε.Φ.Α.Α. (Ε.Κ.Π.Α.) με ειδικότητα στους Ελληνικούς παραδοσιακούς Χορούς. Απόφοιτος της Διεύθυνσης Μεταπτυχιακής Επιμόρφωσης Μουσικοκινητικής Αγωγής Carl Orff της Σχολής Μωραΐτη, πτυχιούχος Αρμονίας από το Παναρμόνιο Ωδείο και τελειόφοιτος χοροθεραπεύτρια (GADT). Τετραετής εκπαίδευση στη συστημική προσέγγιση (Α.Κ.Μ.Α.), ελεύθερη σπουδή στην παραδοσιακή μουσική (σαντούρι, κρουστά) και στο θέατρο. Συγγραφέας μιας μονογραφίας, μέλος της συγγραφικής ομάδας των βιβλίων Φυσικής Αγωγής του Δημοτικού Σχολείου (Α’-Δ’τάξεις) και συμμετοχή σε έξι συλλογικά ελληνικά και ξενόγλωσσα συγγράμματα. Έχει δημοσιεύσει σε ελληνικά και αγγλόφωνα επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Διδάσκει σε επιμορφωτικά προγράμματα και προγράμματα κατάρτισης ενηλίκων στην Ελλάδα από το 1995 και στο εξωτερικό από το 2008. Έχει διδάξει σε συλλόγους, χορευτικές ομάδες, ωδεία και σχολές χορού. Έχει χορογραφήσει 18 θεατρικές και χορευτικές παραγωγές συνεργαζόμενη με ΔΗ.Π.Ε.ΘΕ και καλλιτεχνικές εταιρίες. Ως χορεύτρια έχει συμμετάσχει σε πολλές ομάδες χορού και θεατρικά σχήματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ως μουσικός, έχει συμμετάσχει σε σχήματα παραδοσιακής μουσικής και έχει κάνει ενορχήστρωση πολλών παιδικών συναυλιών. Έχει υπηρετήσει στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση για 20 χρόνια και έχει διδάξει σε καλοκαιρινά προγράμματα των πανεπιστημίων Dortmund και Bohoum, στο προπτυχιακό πρόγραμμα του ΤΕΦΑΑ (Ε.Κ.Π.Α) και σε μεταπτυχιακά προγράμματα του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Έχει διδάξει στον Επαγγελματικό Κύκλο Σπουδών Μουσικοκινητικής Αγωγής Orff (Σχολή Μωραΐτη) το διάστημα 2007-2016.

Σήμερα, υπηρετεί ως Ε.Ε.Π. στο Τ.Ε.Α.Π.Η. (Ε.Κ.Π.Α.). Παράλληλα, διδάσκει στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας «Μουσική και Κοινωνία», στο Π.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου Κέρκυρας «Μουσική παιδαγωγική», στο Δ.Π.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. «Κοινωνική Νευροεπιστήμη, Κοινωνική Παιδαγωγική και Εκπαίδευση» και στο Π.Μ.Σ. του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης «Αθλητικός Τουρισμός, οργάνωση Δρώμενων, Χορός». Διδάσκει, επίσης, σε σεμινάρια και σε καταρτίσεις μουσικοκινητικής

αγωγής Orff στο εξωτερικό. Είναι Επίτιμη πρόεδρος του Ελληνικού Συλλόγου Μουσικοκινητικής Αγωγής Carl Orff και αντιπρόσωπος της Ελλάδας στο International Orff-Schulwerk Forum από το 2009.

ΚΩΣΤΑΣ ΛΩΛΗΣ

Ο Κώστας Λώλης γεννήθηκε στην Σωπική Πωγωνίου. Είναι απόφοιτος της Παιδαγωγικής Σχολής του Αργυροκάστρου, και αριστούχος του Μουσικού τμήματος της Ακαδημίας Καλών Τεχνών των Τιράνων. Έχει εργαστεί ως Καθηγητής Μουσικής στην Παιδαγωγική σχολή Αργυροκάστρου (Ελληνική και Αλβανική), στην Καλλιτεχνική σχολή του Αργυροκάστρου έχοντας τη θέση του υποδιευθυντή, στο Μουσικό Γυμνάσιο-Λύκειο Δολιανών και Ιωαννίνων, όπου δίδασκε Αρμονία, Ιστορία και Θεωρία της μουσικής και πολυφωνικό τραγούδι, καθώς και στο Δημοτικό Ωδείο Ιωαννίνων.

Διετέλεσε προϊστάμενος στο Γραφείο Πολιτισμού της Νομαρχίας Αργυροκάστρου και Επιστημονικός σύμβουλος στις Διεθνείς συναντήσεις του πολυφωνικού τραγουδιού στην Ήπειρο και στην Αλβανία.

Έχοντας τη θέση του Καλλιτεχνικού διευθυντή της συμμετοχής της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία σε τρία Εθνικά λαογραφικά φεστιβάλ του Αργυροκάστρου και αργότερα του Διευθυντή του πολυφωνικού συγκροτήματος του Μουσικού Γυμνασίου Λυκείου Δολιανών στους Περιφερειακούς και Πανελλήνιους Μουσικούς αγώνες κατάκτησε έπαινο το 1999, ειδικό βραβείο το 2000 το Α΄ Βραβείο τα έτη 2001, 2002 και 2003.

Το 1993 δημιουργεί το ελληνικό μουσικοχορευτικό συγκρότημα «Αυγή» και το 2001 το πολυφωνικό συγκρότημα «Ήνορο» στο Δημοτικό Ωδείο. Έχει συμμετάσχει σε δεκάδες Συνέδρια, Συμπόσια και Επιστημονικές Ημερίδες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Ενδεικτικά αναφέρονται οι οργανικές κομπανίες στις ελληνόφωνες και αλβανόφωνες περιοχές της Βορείου Ηπείρου το 2001 στην Καστοριά καθώς και ο διασυνοριακός μουσικός πολιτισμός-παράγοντας γνωριμίας και αλληλεγγύης μεταξύ λαών το 2012, Βύλις-Μπάλσι στην Αλβανία. Ως Μουσικολόγος έχει επιμεληθεί δίσκους, CD, εκπαιδευτικές εκδόσεις, εθνομουσικολογικές εκδόσεις και διασκευές πολυφωνικών τραγουδιών, όπως το CD “Στης Δερόπολης τον κάμπο” του Μουσικού σχολείου Δολιανών. Τέλος, έχει συνθέσει πάνω από 20 παιδικά τραγούδια, τα περισσότερα εκ των οποίων είναι βραβευμένα σε παιδικά φεστιβάλ.

ΚΩΣΤΑΣ ΒΕΡΔΗΣ –ΚΟΜΠΑΝΙΑ ΒΕΡΔΗ

Ο Κώστας Βέρδης γεννήθηκε στο Βουλιαράτι Δερόπολης Αργυροκάστρου, όπου μαθήτευσε δίπλα σε σημαντικούς παραδοσιακούς καλλιτέχνες της περιοχής του και απέκτησε γνώσεις για το παραδοσιακό κλαρίνο. Διδάσκει παραδοσιακό κλαρίνο και γενικότερα παραδοσιακή μουσική στο Μουσικό Γυμνάσιο και Λύκειο Ιωαννίνων και Πρεβέζης, κατόπιν επιλογής από την καλλιτεχνική επιτροπή του Υπουργείου Παιδείας και προσπαθεί να μεταδώσει την αγάπη του για το κλαρίνο αλλά και τις τεχνικές του.

Από το 1999 ανελλιπώς συμμετέχει στη Διεθνή Συνάντηση Πολυφωνικού Τραγουδιού.

Η ηπειρώτικη ‘Κομπανία Βέρδη’, η κομπανία που φέρει το όνομα της οικογένειας του Κώστα Βέρδη, ένα από τα πιο αξιόλογα σχήματα παραδοσιακής μουσικής, ξεκίνησε τα πρώτα της μουσικά βήματα στα μέσα της δεκαετίας του 1970 στο χωριό Βουλιαράτι Δερόπολης. Σε μικρό χρονικό διάστημα, η καλλιτεχνική της δραστηριότητα απλώθηκε σ’ όλη την ευρύτερη περιοχή Δερόπολης και όχι μόνο, τότε ως συγκρότημα Κώστα Βέρδη, μέλη του οποίου εκτός από τον Κώστα στο κλαρίνο και τον Βαγγέλη Βέρδη στο ντέφι υπήρξαν και άλλοι καταξιωμένοι καλλιτέχνες της περιοχής.

Στις αρχές του 1991 μετακομίζει στα Ιωάννινα όπου εγκαθίσταται μόνιμα και αρχίζει να ασκεί έντονη καλλιτεχνική δραστηριότητα, μέσα από ηχογραφήσεις, μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις, τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως, στην Ιταλία, Γερμανία, Αυστραλία, Αμερική, Καναδά, Κίνα, Αυστρία κι αλλού.

Το πλούσιο ρεπερτόριο, οργανικό και φωνητικό, αλλά και η αξιοπιστία και καθαρότητα στην ερμηνεία αυτού, της έδωσαν μια πάρα πολύ καλή θέση στο βάθρο της εκτίμησης, της προτίμησης αλλά και της ψυχής του κοινού.

Τα τελευταία δέκα χρόνια μετονομάστηκε σε 'Κομπανία Βέρδη' λόγω του ότι εντάχθηκαν αυτοβούλως εκτός από τον Κώστα και τον Βαγγέλη, οι δύο γιοι του Κώστα, ο Μιχάλης Βέρδης στο λαούτο και ο Στέφανος Βέρδης στο βιολί.

PENA ΛΟΥΤΖΑΚΗ

Η Ρένα Λουτζάκη είναι Κοινωνική Ανθρωπολόγος με ειδικότητα στο χορό. Από τα σχολικά της χρόνια ξεκίνησε την επαφή της με τον 'παραδοσιακό' χορό μετέχοντας στη χορευτική ομάδα του πολιτιστικού Σωματείου «Λύκειον των Ελληνίδων», Αθηνών. Στη συνέχεια, εντάχθηκε στην ερευνητική ομάδα του ΛτΕ μετέχοντας σε αποστολές που οργάνωνε το Σωματείο για την καταγραφή και τεκμηρίωση των χορών. Σπούδασε κινησιογραφία (σύστημα Λάμπαν) στο Folkwang Hochschule fur Musik Theater Tanz-Essen, Δυτ. Γερμανία και στη συνέχεια με υποτροφία του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος έκανε σπουδές στο τμήμα της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας & Εθνομουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Queen's του Μπέλφαστ, Βορ. Ιρλανδία, του οποίου αναγορεύθηκε διδάκτωρ το 1989. Από το 1974 μέχρι το 1996 ήταν συνεργάτης του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος, στο Ναύπλιο, υπεύθυνη του μουσικο-χορευτικού αρχείου του Ιδρύματος.

Από το 1995 μέχρι το 2004, μετείχε στο Ερευνητικό Πρόγραμμα Θράκη - Αν. Μακεδονία, του Συλλόγου οι Φίλοι της Μουσικής ως υπεύθυνη της Ομάδας του Χορού, με στόχο τη δημιουργία μιας πολυμεσικής Τράπεζας Δεδομένων με πολιτισμικά δεδομένα.

Από το 1996 μέχρι το 2002, δίδαξε Εθνομουσικολογία και Ανθρωπολογία του Χορού στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο του Αιγαίου. Από το 2002 δίδαξε το αντικείμενο «Ανθρωπολογία του χορού» στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών, στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών μέχρι το 2013 που συνταξιοδοτήθηκε.

Το ερευνητικό της ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην πολιτική διάσταση του χορού, αλλά και σε θέματα όπως: ιστορία του χορού στην Ελλάδα, συστήματα κίνησης, σχέσεις κοινωνίας και χορού, φύλο, πολιτιστικοί σύλλογοι.

Ως μέλος διεθνών οργανισμών για το χορό έχει λάβει μέρος σε πολλά συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει δημοσιεύσει άρθρα για το χορό σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά και βιβλία. Επιμελήθηκε το δίγλωσσο αφιέρωμα του περιοδικού *Εθνογραφικά* τ. 8, «Ο χορός στην Ελλάδα» (Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα, Ναύπλιο 1992), σε συνεργασία με τη Μαρία Τσούτσουρα (έρευνα-κείμενα) την έκδοση *Για την Πολυξένη Ματέν* (Κρατική Σχολή Ορχηστικής Τέχνης, Αθήνα 1998) και με τους Ευάγγελο Αυδίκο και Χρήστο Παπακώστα τον τόμο *Χορευτικά Ετερόκλητα* (Λύκειον των Ελληνίδων Δράμας, 2004). Είναι μέλος του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM) και του Διεθνούς Συμβουλίου για την Παραδοσιακή Μουσική (ICTM). Το 2006, συνεργάστηκε με την ανθρωπολόγο-σκηνοθέτη Μαριάννα Οικονόμου στο ντοκιμαντέρ *Για μια θέση στο χορό* (παραγωγή: EPT A.E Mega Channel, Cinergon, ΥΛΕ, Α' βραβείο ταινιών μεσαίου μήκους, Φεστιβάλ Ecofilms 2007).